FRI UNIVERZA V LJUBLJANI
Fakulteta za računalništvo in informatiko

AI4DH CENTRE OF EXCELLENCE IN AI FOR DIGITAL HUMANITIES

Serija izobraževanj o umetni inteligenci za humanistiko in družboslovje v januarju in februarju 2026

Na Evropskem centru odličnosti za umetno inteligenco v digitalni humanistiki (AI4DH), ki je del Fakultete za računalništvo in informatiko UL, želimo raziskovalce in raziskovalke na področju humanistike in družboslovja opolnomočiti za uporabo najsodobnejših tehnologij umetne inteligence. V ta namen organiziramo izobraževanja in delavnice, ki so odprte za javnost.

V januarju in februarju 2026 organiziramo serijo treh izobraževanj, ki si sledijo po težavnosti. Predznanje ni potrebno. Udeležba je brezplačna.

Veliki jezikovni modeli za analize kompleksnih pojavov v digitalni humanistiki

Opis: Veliki jezikovni modeli spreminjajo metodološke pristope v številnih znanstvenih disciplinah, tudi v digitalni humanistiki in na področjih, kot so jezikoslovje, družbene vede, primerjalna književnost, zgodovinopisje, novinarstvo, politologija in folkloristika. Veliki jezikovni modeli so zmožni analizirati velike količine besedilnih podatkov in z njihovo pomočjo lahko dobimo povsem nove uvide v kompleksne družbene pojave.

Naučeni so na velikih količinah besedilnih podatkov, vendar so kljub temu njihovi odgovori pristranski ali pa pri podajanju odgovorov halucinirajo. Zato je potreben nadzor človeka, skrbna metodološka priprava in kvalitativna in kvantitativna ocena. Na delavnici bomo razložili delovanje velikih jezikovnih modelov in obravnavali dve najpogostejši prilagoditvi jezikovnih modelov: natančno prilagajanje (fine tuning) in oblikovanje pozivov (prompt engineering) na primerih družbenih omrežij in folkloristike.

Datum in ura: 26. januar 2026, med 13:00 in 15:00
Lokacija: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko, Večna pot 113, Ljubljana, predavalnica 03
Predavatelj: prof. dr. Marko Robnik Šikonja
Trajanje: 2 x 45 minut
Težavnost: predznanje ni potrebno
Jezik delavnice: slovenščina
Pridobljene veščine: poznavanje zmožnosti velikih jezikovnih modelov in njihovih omejitev pri analizi kompleksnih družbenih pojavov, statistična ocena velikih jezikovnih modelov.
Prijavni obrazec: https://forms.office.com/e/NLnp7UQsCQ

Razumevanje velikih jezikovnih modelov za digitalno humanistiko (predavanje predstavlja temelj za tretji seminar)

Veliki jezikovni modeli spreminjajo človeški način pisanja, branja in intelektualnega dela. Na predavanju predstavimo delovanje arhitekture transformerjev in nevronskih mrež. Osredotočimo se na decoder modele, ki so uporabljeni v generativnih modelih, kot je na primer ChatGPT. Predstavimo njihovo zasnovo in procese učenja, sledenja navodilom in poravnave preferenc. Na podlagi tega razložimo učenje v kontekstu in verigo miselnega sklepanja.

Datum in ura: 2. februar 2026, med 13:00 in 15:00
Lokacija: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko, Večna pot 113, Ljubljana, predavalnica 03
Predavatelj: prof. dr. Marko Robnik Šikonja
Trajanje: 2 x 45 minut
Težavnost: srednja (priporočamo udeležbo predavanja Veliki jezikovni modeli za analize kompleksnih pojavov v digitalni humanistiki)
Jezik delavnice: slovenščina
Pridobljene veščine: poznavanje zasnove velikih jezikovnih modelov in priporočila za njihovo uporabo.
Prijavni obrazec: https://forms.office.com/e/TZ0DeRggQ6

Prilagajanje in izpopolnjevanje velikih jezikovnih modelov - praktični pristop za digitalno humanistiko

Opis: Za uporabo velikih jezikovnih modelov v raziskovanju je potreben dostop do velikih jezikovnih modelov na lokalnem računalniku ali prek strežnikov in vmesnika za programiranje aplikacij (API). Poleg tega je velike jezikovne modele potrebno prilagoditi za specifične potrebe.

Na delavnici bomo po korakih predstavili:

- kako lokalno namestiti velike jezikovne modele,
- kako izpopolniti encoder modele, kot je BERT,
- kako prilagoditi decoder modele, kot so Llama, Gemma in GaMs s pomočjo tehnik, kot je LoRA,
- kako pripraviti podatkovno množico za sledenje ukazom in,
- kako izvesti usmerjeno prilagajanje s pomočjo podatkovnih množic za sledenje ukazom.

Datum in ura: 4. februar 2026, med 9:00 in 17:00
Lokacija: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko, Večna pot 113, Ljubljana, predavalnica 03
Predavatelji: prof. dr. Marko Robnik Šikonja, Aleš Žagar, Domen Vreš, Matej Klemen, Tjaša Arčon, Rebeka Kropivšek Leskovar
Trajanje: 6 x 45 minut
Težavnost: srednja (priporočamo udeležbo predavanja Razumevanje velikih jezikovnih modelov za digitalno humanistiko)
Potrebno predznanje: osnovno znanje programskega jezika Python in arhitekture velikih jezikovnih modelov. Priporočamo, da se udeležite prvih dveh seminarjev.
Jezik delavnice: slovenščina
Pridobljene veščine: Praktično znanje o tem, kako namestiti velike jezikovne modele na lokalnih računalnikih, kako jih prilagoditi in izpopolniti za določene probleme, kako jih prilagoditi za novo domeno s pomočjo podatkovnih množic za sledenje ukazom.
Prijavni obrazec: seminar je omejen na 15 oseb
https://forms.office.com/e/JsLkZfaGD4